

PIRMĀS INSTANCES TIESAS SPRIEDUMS
(astotā palāta paplašinātā sastāvā)

2009. gada 11. jūnijā *

Lieta T-189/03

ASM Brescia SpA, Breša [*Brescia*] (Itālija), ko pārstāv F. Kapelli [*F. Capelli*], F. Vitale [*F. Vitale*] un M. Valkada [*M. Valcada*], advokāti,

prasītāja,

pret

Eiropas Kopienų Komisiju, ko pārstāv V. di Buči [*V. Di Bucci*], pārstāvis,

atbildētāju,

par prasību atcelt Komisijas 2002. gada 5. jūnija Lēmuma 2003/193/EK par valsts atbalstu, ko Itālija piešķirusi sabiedrisko pakalpojumu uzņēmumiem, kuru akciju vairākums pieder valstij, atbrīvojumu no nodokļiem un aizdevumu ar izdevīgākiem nosacījumiem formā (OV 2003, L 77, 21. lpp.), 2. un 3. pantu.

* Tiesvedības valoda — itāļu.

EIROPAS KOPIENU
PIRMĀS INSTANCES TIESA

šādā sastāvā: priekšsēdētāja M. E. Martinša Ribeiru [*M. E. Martins Ribeiro*], tiesneši D. Švābi [*D. Šváby*], S. Papasavs [*S. Papasavvas*], N. Vāls [*N. Wahl*] (referents) un A. Dītrihs [*A. Dittrich*],

sekretārs H. Palasio Gonsaless [*J. Palacio González*], galvenais administrators,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2008. gada 16. aprīļa tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

Prāvas priekšvēsture

- ¹ Prasītāja, *ASM Brescia SpA*, ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kuras akciju vairākums pieder valstij un kura tika izveidota 1998. gadā, pārveidojot speciālu uzņēmumu ar tādu pašu nosaukumu, kurš bija dibināts 1908. gadā, 99 % prasītājas akciju pieder Brešas pašvaldībai (Itālija); prasītāja darbojas elektroenerģijas, dabasgāzes un apkures ražošanas, izplatīšanas un pārdošanas nozarēs. Tā arī darbojas dzeramā ūdens ieguves, attīrīšanas un piegādes nozarē, kā arī notekūdeņu attīrīšanas nozarē. Turklāt tā darbojas atkritumu apstrādes nozarē, it īpaši nodrošinot atkritumu savākšanu un izvešanu. Visbeidzot tā sniedz pilsētas sabiedriskā transporta pakalpojumus un pārvalda ar to saistīto infrastruktūru un līdzekļus. Tā veic šīs darbības Brešas pašvaldībā un vajadzības gadījumā kaimiņu pašvaldībās.

Atbilstošās valsts tiesību normas

- 2 Ar *Legge n° 142 ordinamento delle autonomie locali* (1990. gada 8. jūnija Likums Nr. 142 par vietējo pašpārvalžu organizēšanu, 1990. gada 12. jūnija *GURI* Nr. 135; turpmāk tekstā — “Likums Nr. 142/90”) Itālijā tika reformēti juridiskie organizēšanas instrumenti, kas nodoti pašvaldību rīcībā, lai pārvaldītu sabiedriskos pakalpojumus, it īpaši ūdens, gāzes, elektrības izplatīšanas nozarēs un transporta nozarē. Grozītajā minētā likuma 22. pantā pašvaldībām ir paredzēta iespēja dibināt dažādu juridisko formu sabiedrības, lai sniegtu sabiedriskos pakalpojumus. Šajās iespējās ietilpst komercsabiedrības vai sabiedrības ar ierobežotu atbildību, kuru akciju vairākums pieder valstij (turpmāk tekstā — “Likuma Nr. 142/90 sabiedrības”), dibināšana. Prasītāja ir Likuma Nr. 142/90 sabiedrība.

- 3 Šajā sakarā saskaņā ar *Legge n° 488 di conversione in legge, con modificazioni, del decreto-legge 1° luglio 1986, n° 318, recante provvedimenti urgenti per la finanza locale* (1986. gada 9. augusta Likums Nr. 488 par 1986. gada 1. jūlija Dekrētlíkuma Nr. 318, ar kuru tika ieviesti steidzami pasākumi par labu vietējām finansēm, pārvēršanu ar grozījumiem par likumu, 1986. gada 18. augusta *GURI* Nr. 190) 9.a pantu Likuma Nr. 142/90 sabiedrībām, kas bija sabiedrisko pakalpojumu sniedzējas, laikposmā no 1994. gada līdz 1998. gadam tika piešķirti aizdevumi ar īpašu likmi no *Cassa Depositi e Prestiti* (turpmāk tekstā — “CDDPP”).

- 4 Turklāt saskaņā ar kopā apskatāmajām *Legge n° 549 (su) misure di razionalizzazione della finanza pubblica* (1995. gada 28. decembra Likums Nr. 549 par valsts finanšu racionalizēšanas pasākumiem, 1995. gada 29. decembra *GURI* Nr. 302 parastais pielikums; turpmāk tekstā — “Likums Nr. 549/95”) 3. panta 69. un 70. punkta un *Decreto-legge n° 331 (su) armonizzazione delle disposizioni in materia di imposte sugli oli minerali, sull'alcole, sulle bevande alcoliche, sui tabacchi lavorati e in materia di IVA con quelle recate da direttive CEE e modificazioni conseguenti a detta armonizzazione, nonché disposizioni concernenti la disciplina dei centri autorizzati di assistenza fiscale, le procedure dei rimborsi di imposta, l'esclusione dall'ILOR dei redditi di impresa fino all'ammontare corrispondente al contributo diretto lavorativo, l'istituzione per il 1993 di un'imposta erariale straordinaria su taluni beni ed altre disposizioni tributarie* (1993. gada 30. augusta Dekrētlíkums Nr. 331 par nodokļu

tiesību normu saskaņošanu dažādās jomās, 1993. gada 30. augusta *GURI* Nr. 203; turpmāk tekstā — “Dekrētlukums Nr. 331/93”) tiesību normām par labu Likuma Nr. 142/90 sabiedrībām tika veikti šādi pasākumi:

- atbrīvojums no visiem maksājumiem saistībā ar aktīvu atsavināšanu, kas veikta, pārveidojot speciālos uzņēmumus un pašvaldības uzņēmumus par Likuma Nr. 142/90 sabiedrībām (turpmāk tekstā — “atbrīvojums no maksājumiem par aktīvu atsavināšanu”);
- pilnīgs atbrīvojums no sabiedrību ienākuma nodokļa, proti, no juridisko personu ienākuma nodokļa un vietējā ienākuma nodokļa uz trīs gadiem un vēlākais līdz 1999. finanšu gadam (turpmāk tekstā — “trīs gadu atbrīvojums no sabiedrību ienākuma nodokļa”).

Administratīvā procedūra

- 5 Pēc sūdzības par minētajiem pasākumiem Komisija ar 1997. gada 12. maija, 16. jūnija un 21. novembra vēstulēm pieprasīja Itālijas iestādēm šajā sakarā informāciju.
- 6 Ar 1997. gada 17. decembra vēstuli Itālijas iestādes sniedza daļu no pieprasītās informācijas. Turklāt pēc Itālijas iestāžu lūguma 1998. gada 19. janvārī notika sanāksme.
- 7 Ar 1999. gada 17. maija vēstuli Komisija paziņoja Itālijas iestādēm par savu lēmumu uzsākt EKL 88. panta 2. punktā paredzēto procedūru. Šis lēmums tika publicēts *Eiropas Kopienu Oficiālajā Vēstnesī* (OV C 220, 14. lpp.).

- 8 Saņēmusi ieinteresēto trešo personu un Itālijas iestāžu apsvērumus, Komisija vairākas reizes lūdza minētajām iestādēm papildu informāciju. Notika arī tikšanās starp Komisiju, no vienas puses, un Itālijas iestādēm, no otras puses, kā arī iesaistītajām ieinteresētajām trešajām personām.
- 9 Tādas noteiktas Likuma Nr. 142/90 sabiedrības kā *ACEA SpA*, *AEM SpA* un *Azienda Mediterranea Gas e Acqua SpA (AMGA)*, kas turklāt ir cēlušas prasību atcelt lēmumu, kurš tiek izskatīts šajā lietā (lieta T-297/02, lieta T-301/02 un lieta T-300/02), it īpaši norāda, ka attiecīgie trīs tipu pasākumi nebija valsts atbalsts.
- 10 Itālijas iestādes un *Confederazione Nazionale dei Servizi (Confservizi)*, konfederācija, kas it īpaši aptver Likuma Nr. 142/90 sabiedrības un pašvaldību speciālos uzņēmumus Itālijā, būtībā atbalstīja šo nostāju.
- 11 Taču *Bundesverband der deutschen Industrie eV (BDI)*, Vācijas rūpniecības un ar to saistīto pakalpojumu sniedzēju asociācija, uzskatīja, ka attiecīgie pasākumi varēja izraisīt konkurences kropļojumus ne tikai Itālijā, bet arī Vācijā.
- 12 Tāpat *Gas-it*, Itālijas gāzes izplatītāju nozares privāto tirgus dalībnieku asociācija, paziņoja, ka attiecīgie pasākumi, it īpaši trīs gadu atbrīvojums no sabiedrību ienākumu nodokļa bija valsts atbalsts.
- 13 2002. gada 5. jūnijā Komisija pieņēma Lēmumu 2003/193/EK par valsts atbalstu, ko Itālija piešķirusi Likuma Nr. 142/90 sabiedrībām atbrīvojumu no nodokļiem un aizdevumu ar izdevīgākiem nosacījumiem formā (OV 2003, L 77, 21. lpp.; turpmāk tekstā — “apstrīdētais lēmums”).

Apstrīdētais lēmums

- 14 Vispirms Komisija uzsver, ka tās veiktā izvērtēšana attiecas vienīgi uz vispārpiemērojamām atbalsta, kas noteikts ar pasākumiem, par kuriem ir strīds, shēmām, nevis uz individuālajiem atbalstiem, kas piešķirti dažādiem uzņēmumiem, līdz ar ko tās veiktais vērtējums apstrīdētajā lēmumā ir vispārējs un abstrakts. Šajā sakarā Komisija paziņo, ka Itālijas Republika “nav piešķirusi individuālas nodokļu priekšrocības un [nav tai] paziņojusi [...] nevienu individuālu atbalsta gadījumu, nosūtot visu izvērtēšanai nepieciešamo informāciju”. Komisija norāda, ka tā uzskata, ka tai ir jāveic vispārēja un abstrakta attiecīgo shēmu izvērtēšana gan saistībā ar to kvalificēšanu, gan saistībā ar to saderību ar kopējo tirgu (apstrīdētā lēmuma 42.–45. apsvērums).
- 15 Komisija uzskata, ka *CDDPP* aizdevumi un trīs gadu atbrīvojums no sabiedrību ienākuma nodokļa (turpmāk tekstā kopā — “attiecīgie pasākumi”) ir valsts atbalsts. Šādu priekšrocību piešķiršanas, izmantojot valsts resursu starpniecību, Likuma Nr. 142/90 sabiedrībām sekas ir tādas, ka tiek stiprināta to konkurētspējas pozīcija salīdzinājumā ar visiem citiem uzņēmumiem, kas vēlas sniegt tos pašus pakalpojumus (apstrīdētā lēmuma 48.–75. apsvērums). Attiecīgie pasākumi nav saderīgi ar kopējo tirgu, jo tie neatbilst ne EKL 87. panta 2. un 3. punkta nosacījumiem, ne EKL 86. panta 2. punkta nosacījumiem un turklāt ar tiem tiek pārkāpts EKL 43. pants (apstrīdētā lēmuma 94.–122. apsvērums).
- 16 Taču Komisija uzskata, ka atbrīvojums no maksājumiem par atsavināšanu nav valsts atbalsts EKL 87. panta 1. punkta nozīmē, jo šie maksājumi ir jāmaksā saistībā ar jaunas ekonomiskas vienības izveidošanu vai aktīvu nodošanu starp dažādām ekonomiskām vienībām. Būtībā pašvaldības uzņēmumi, no vienas puses, un Likuma Nr. 142/90 sabiedrības, no otras puses, iemieso vienu un to pašu ekonomisko vienību. Tādēļ to atbrīvojums no minētajiem maksājumiem ir pamatots ar sistēmas raksturu vai uzbūvi (apstrīdētā lēmuma 76.–81. apsvērums).

17 Apstrīdētā lēmuma rezolutīvā daļa ir formulēta šādi:

“1. pants

Atbrīvojums no maksājumiem par atsavināšanu [...] nav atbalsts [EKL] 87. panta 1. punkta nozīmē.

2. pants

Trīs gadu atbrīvojums no sabiedrību ienākuma nodokļa [...] un priekšrocības, kas izriet no [CDDPP..] aizdevumiem, ir valsts atbalsts [EKL] 87. panta 1. punkta nozīmē.

Šis atbalsts nav saderīgs ar kopējo tirgu.

3. pants

Itālija veic visus pasākumus, kas nepieciešami, lai atgūtu no saņēmēja atbalstu, kas aprakstīts 2. pantā un kas tam tika nelikumīgi piešķirts.

Atbalsta atgūšana notiek nekavējoties valsts tiesību aktos paredzētajā kārtībā tiktāl, ciktāl atbilstoši tiem ir iespējama efektīva un tūlītēja [apstrīdētā] lēmuma izpilde.

Atgūstamajā atbalstā ietilpst procenti, kas tiek aprēķināti no brīža, kad saņēmējs saņēma nelikumīgo atbalstu, līdz tā faktiskai atmaksāšanai. Šie procenti tiek aprēķināti, pamatojoties uz reģionālā atbalsta dotāciju ekvivalentu aprēķiniem izmantotajām standartlikmēm.

[..]”

Process un lietas dalībnieku prasījumi

- ¹⁸ Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegts 2003. gada 2. jūnijā, prasītāja cēla šo prasību.
- ¹⁹ Ar atsevišķu dokumentu, kas Pirmās instances tiesas kancelejā iesniegts 2003. gada 5. augustā, Komisija saskaņā ar Pirmās instances tiesas Reglamenta 114. panta 1. punktu izvirzīja iebildi par nepieņemamību.
- ²⁰ 2003. gada 9. oktobrī prasītāja iesniedza savus apsvērumus attiecībā uz iebildi par nepieņemamību.

- 21 2002. gada 8. augustā Itālijas Republika arī cēla prasību Tiesā atcelt apstrīdēto lēmumu un šī prasība tika reģistrēta ar numuru C-290/02. Tiesa konstatēja, ka šai prasībai un prasībām lietās T-292/02, T-297/02, T-300/02, T-301/02 un T-309/02 bija viens un tas pats priekšmets, proti, apstrīdētā lēmuma atcelšana, un ka tās bija saistītas, jo katrā lietā izklāstītie pamati lielā mērā atkārtojās. Ar 2003. gada 10. jūnija rīkojumu Tiesa saskaņā ar savu Statūtu 54. panta trešo daļu apturēja tiesvedību lietā C-290/02, līdz Pirmās instances tiesa pieņem galīgo nolēmumu lietās T-292/02, T-297/02, T-300/02, T-301/02 un T-309/02.
- 22 Ar 2004. gada 8. jūnija rīkojumu Tiesa nolēma nosūtīt lietu C-290/02 Pirmās instances tiesai, kas ir kļuvusi kompetenta lemt par dalībvalstu prasībām pret Komisiju saskaņā ar Padomes 2004. gada 26. aprīļa Lēmuma 2004/407/EK, *Euratom*, kas groza 51. un 54. pantu Protokolā par Eiropas Kopienų Tiesas Statūtiem (OV L 132, 5. lpp.), 2. pantu. Līdz ar to šī lieta tika reģistrēta Pirmās instances tiesas kanclerijā ar numuru T-222/04.
- 23 Ar 2004. gada 5. augusta rīkojumu Pirmās instances tiesa Komisijas izvirzīto iebildi par nepieņemamību nolēma izskatīt, lemjot par lietu pēc būtības.
- 24 Pamatojoties uz tiesneša referenta ziņojumu, Pirmās instances tiesa (astotā palāta paplašinātā sastāvā) nolēma uzsākt mutvārdu procesu un Pirmās instances tiesas Reglamenta 64. pantā paredzēto procesa organizatorisko pasākumu ietvaros lietas dalībniekiem rakstveidā uzdeva jautājumus, uz kuriem tie atbildēja noteiktajā termiņā.
- 25 Ar Pirmās instances tiesas astotās palātas paplašinātā sastāvā priekšsēdētāja 2008. gada 13. marta rīkojumu atbilstoši Reglamenta 50. pantam lietas T-292/02, T-297/02, T-300/02, T-301/02, T-309/02, T-189/03 un T-222/04 tika apvienotas mutvārdu procesam.

26 2008. gada 16. aprīļa tiesas sēdē tika uzklausi lietas dalībnieku mutvārdu paskaidrojumi un to atbildes uz Pirmās instances tiesas uzdotajiem jautājumiem.

27 Prasītājas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

- atzīt šo prasību par pieņemamu;
- atcelt apstrīdētā lēmuma 2. pantu un pakārtoti atcelt apstrīdētā lēmuma 3. pantu saistībā ar trīs gadu atbrīvojumu no sabiedrību ienākuma nodokļa;
- piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

28 Komisijas prasījumi Pirmās instances tiesai ir šādi:

- noraidīt prasību kā nepieņemamu;
- pakārtoti noraidīt prasību kā nepamatotu;
- piespriest prasītājai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Par pieņemamību

Lietas dalībnieku argumenti

- 29 Pēc tam Komisija apstrīd prasītājas tiesības celt prasību. Komisija apgalvo, ka apstrīdētais lēmums nav skāris prasītāju individuāli EKL 230. panta ceturrtās daļas izpratnē.
- 30 Komisija būtībā apgalvo, ka apstrīdētais lēmums ir jākvalificē kā vispārpiemērojams tiesību akts tiktāl, ciktāl tas attiecas uz atbalsta shēmu un līdz ar to uz nenoteiktu un nenosakāmu skaitu uzņēmumu, kuri ir definēti atbilstoši tādām vispārējam kritērijiem kā to piederība pie kādas uzņēmumu kategorijas. Komisija uzskata, ka tiesību akta vispārpiemērojamais raksturs un tādējādi normatīvais spēks nevar tikt apstrīdēts, pamatojoties uz to, ka ir iespējams vairāk vai mazāk precīzi noteikt to tiesību subjektu skaitu vai pat identitāti, kuriem tas noteiktā laika brīdī ir piemērojams, ja ir skaidrs, ka tas ir piemērojams saskaņā ar objektīvu tiesisku vai faktisku situāciju, kas paredzēta tiesību aktā saistībā ar tā mērķi.
- 31 Komisija uzskata, ka, lai privātpersonu individuāli skartu vispārpiemērojams akts, šim aktam ir jāaizskar šīs personas specifiskās tiesības vai iestādei, kas ir šī akta autors, ir jāņem vērā šī akta sekas attiecībā uz minētās attiecīgās privātpersonas situāciju. Taču Komisija uzskata, ka šajā lietā tas tā nav. Apstrīdētajam lēmumam esot bijusi ietekme uz visu uzņēmumu, kuri guva labumu no attiecīgajiem pasākumiem, situāciju. Līdz ar to netika pārkāptas noteiktu uzņēmumu, kuri varēja sevi diferencēt attiecībā pret jebkuru citu uzņēmumu, kas guva labumu no attiecīgajiem pasākumiem, specifiskās tiesības. Turklāt, pieņemot apstrīdēto lēmumu, Komisijai nebija jāņem vērā un tā nevarēja ņemt vērā sava lēmuma sekas attiecībā uz noteikta uzņēmuma situāciju. Ne paziņojums par nesaderību, ne rīkojums par atgūšanu, kas ietverts apstrīdētajā lēmumā, nenorāda uz individuālu saņēmēju situāciju.

- 32 Komisija uzskata, ka tās analīzi apstiprina valsts atbalsta jomā izstrādātā judikatūra, saskaņā ar kuru fakts, ka attiecīgā persona gūst labumu no tāda atbalsta shēmas, kas atzīts par nesaderīgu ar kopējo tirgu, nevar būt pietiekams, lai pierādītu individuālo skaršanu EKL 230. panta ceturtās daļas nozīmē.
- 33 Visjaunākās lietas neatspēko pastāvīgo judikatūru. Komisija uzskata, ka Tiesas 2000. gada 19. oktobra spriedumā apvienotajās lietās C-15/98 un C-105/99 Itālija un *Sardegna Lines*/Komisija (*Recueil*, I-8855. lpp.; turpmāk tekstā — “spriedums apvienotajās lietās *Sardegna Lines*”) izmantotais risinājums nevar tikt piemērots visām prasībām, kuras cēlusi persona, kas guvusi labumu no atbalstu, kuri atzīti par nelikumīgiem un nesaderīgiem, shēmām, un kurai ir uzdots tos atmaksāt. Šāds secinājums it īpaši jāizdara gadījumā, ja gluži kā šajā lietā attiecīgā atbalsta shēma tika izvērtēta abstrakti. Turklāt lietā, kurā tika pasludināts iepriekš minētais spriedums apvienotajās lietās *Sardegna Lines*, prasītāja faktiski bija saņēmusi individuālu atbalstu, jo runa bija par priekšrocību, kas piešķirta saskaņā ar tiesību aktu, kurš pieņemts, pamatojoties uz reģionālu likumu, kuru raksturoja plaša rīcības brīvība. Turklāt šī situācija tika rūpīgi izvērtēta formālās izmeklēšanas procedūras laikā.
- 34 Šīs lietas fakti arī atšķiras no faktiem, sakarā ar kuriem tika pasludināts Tiesas 2004. gada 29. aprīļa spriedums lietā C-298/00 P Itālija/Komisija (*Recueil*, I-4087. lpp.; turpmāk tekstā — “spriedums lietā *Alzetta*”), jo tajā lietā Komisija nezināja ne attiecīgo atbalstu saņēmēju precīzo skaitu, ne to identitāti, tai nebija visas atbilstošās informācijas un tā nezināja katrā atsevišķā gadījumā piešķirtā atbalsta summu. Turklāt šajā lietā trīs gadu atbrīvojums no sabiedrību ienākuma nodokļa tika piemērots automātiski, bet attiecīgie atbalsti lietā, kurā tika pasludināts spriedums lietā *Alzetta*, tika piešķirti ar vēlāku aktu.
- 35 Pretēji tam, ko apgalvo prasītāja, jautājumā par pieņemamību nav svarīga uzņēmuma identitātes zināšana, bet gan fakts, ka Komisijas uzmanību pievērsa šīs lietas raksturiezīmes, kas var pamatot individuālu izvērtēšanu. Apstrīdētajā lēmumā Komisija norādīja, ka tai netika iesniegta nekāda informācija, kas pierādītu, ka saistībā ar prasītāju attiecīgie pasākumi nebija atbalsts vai bija pastāvošs vai ar kopējo tirgu saderīgs atbalsts.

- ³⁶ Katrā ziņā ne fakts, ka tā piedalījās formālajā procedūrā, kas paredzēta EKL 88. panta 2. punktā, ne apstrīdētajā lēmumā ietvertais rīkojums atmaksāt atbalstu, pēc Komisijas domām, nav pietiekams, lai individualizētu prasītāju. Tā kā prasības, kuras cēluši potenciālie paziņotās atbalsta shēmas saņēmēji, nav pieņemamas EKL 230. panta nozīmē, tādai pašai nostājai ir jābūt pret nepaziņotas atbalsta shēmas saņēmēju celtajām prasībām.
- ³⁷ Visbeidzot ar to, ka prasītājas celtā prasība šajā lietā tiek atzīta par nepieņemamu, netiek pārkāpts princips par efektīvu tiesību aizsardzību tiesā, jo EKL 241. un 234. pantā paredzētie tiesību aizsardzības līdzekļi ir pietiekami (Tiesas 2002. gada 25. jūlija spriedums lietā C-50/00 P *Unión de Pequeños Agricultores*/Padome, *Recueil*, I-6677. lpp.).
- ³⁸ Prasītāja uzskata, ka to individuāli un tieši skar apstrīdētais lēmums, jo tā ir Likuma Nr. 142/90 sabiedrība un tādēļ uzņēmums, uz kuru attiecas apstrīdētajā lēmumā noteiktā atbalsta shēma un kas ir saņēmis trīs gadu atbrīvojumu no sabiedrību ienākuma nodokļa, kuru ir uzdots atgūt.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- ³⁹ Saskaņā ar EKL 230. panta ceturto daļu jebkura fiziska vai juridiska persona var celt prasību Tiesā par lēmumu, kas adresēts citai personai, tikai tad, ja šis lēmums to skar tieši un individuāli.
- ⁴⁰ Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru fiziska vai juridiska persona, kas nav lēmuma adresāts, apgalvot, ka to individuāli skar šis lēmums, var vienīgi tad, ja tas to skar dažu tās specifisko īpašību dēļ vai kādas faktiskas situācijas dēļ, kura to raksturo attiecībā pret

jebkuru citu personu un tādēļ individuāli izceļ līdzīgi kā šāda lēmuma adresātu (Tiesas 1963. gada 15. jūlija spriedums lietā 25/62 *Plaumann*/Komisija, *Recueil*, 197. un 223. lpp., un 1998. gada 2. aprīļa spriedums lietā C-321/95 P *Greenpeace Council* u.c./Komisija, *Recueil*, I-1651. lpp., 7. un 28. punkts).

- 41 Tiesa ir spriedusi, ka uzņēmums principā nevar celt prasību atcelt Komisijas lēmumu, ar kuru tiek aizliegti atbalsta pasākumi konkrētā nozarē, ja šis lēmums to skar tikai tāpēc, ka tas pieder pie attiecīgās nozares un ir iespējamais atbalsta saņēmējs. Attiecībā uz šādu uzņēmumu — prasītāju — šāds lēmums ir vispārēji piemērojams pasākums, kas ir piemērojams objektīvi noteiktās situācijās un kam ir juridiskas sekas attiecībā uz vispārīgā un abstraktā veidā noteiktu personu kategoriju (skat. Tiesas 1988. gada 2. februāra spriedumu apvienotajās lietās 67/85, 68/85 un 70/85 *Van der Kooy* u.c./Komisija, *Recueil*, 219. lpp., 15. punkts, un iepriekš 34. punktā minēto spriedumu lietā *Alzetta*, 37. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 42 Tomēr iepriekš 33. punktā minētā sprieduma apvienotajās lietās *Sardegna Lines* 34. un 35. punktā Tiesa nosprieda, ka, tā kā šajā lietā apstrīdētais lēmums uzņēmumu *Sardegna Lines* skāra ne tikai kā uzņēmumu, kas darbojas kuģniecības nozarē Sardinijā un kas būtu potenciālais atbalsta shēmas Sardinijas kuģu īpašniekiem saņēmējs, bet arī kā faktisku tāda individuālā atbalsta saņēmēju, kurš piešķirts atbilstoši šai atbalsta shēmai un kuru Komisija uzdevusi atgūt, to šis lēmums skāra individuāli un prasība pret šo lēmumu ir pieņemama (šajā sakarā skat. arī iepriekš 34. punktā minēto spriedumu lietā *Alzetta*, 39. punkts).
- 43 Tādēļ ir jāpārbauda, vai prasītāja ir faktiskā tāda individuālā atbalsta saņēmēja, kas piešķirts atbilstoši nozares atbalsta shēmai un ko Komisija ir uzdevusi atgūt (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 2007. gada 20. septembra spriedumu lietā T-136/05 *Salvat père & fils* u.c./Komisija, Krājums, II-4063. lpp., 70. punkts).
- 44 Šajā sakarā ir jānorāda, ka, pirmkārt, no prasītājas atbildes uz rakstveida jautājumiem, ko šajā sakarā uzdeva Pirmās instances tiesa, izriet, ka prasītāja patiešām ir individuālā atbalsta, kas piešķirts attiecīgās atbalsta shēmas ietvaros, faktiskā saņēmēja. Prasītāja

apstiprina, ka tā saņēma trīs gadu atbrīvojumu no sabiedrību ienākuma nodokļa 1998. un 1999. gadā. Šo apgalvojumu Itālijas Republika neapstrīdēja.

45 Otrkārt, no apstrīdētā lēmuma 3. panta izriet, ka Komisija ir uzdevusi attiecīgā atbalsta atgūšanu.

46 No iepriekš minētā izriet, ka prasītāju individuāli skar apstrīdētais lēmums.

47 Saistībā ar prasītājas tiešo skaršanu tiktāl, ciktāl apstrīdētā lēmuma 3. pantā Itālijas Republikai ir noteikts pienākums veikt visus pasākumus, kas nepieciešami, lai liktu saņēmējam atmaksāt minētā lēmuma 2. pantā aprakstīto atbalstu, kas tam tika nelikumīgi piešķirts, un ciktāl prasītāja ir to saņēmusi un tai tas ir jāatmaksā, ir jāuzskata, ka prasītāju ir tieši skāris šis lēmums (šajā sakarā skat. iepriekš 43. punktā minēto spriedumu lietā *Salvat père & fils* u.c./Komisija, 75. punkts).

48 No visa iepriekš minētā izriet, ka šī prasība ir pieņemama tiktāl, ciktāl tā ir vērsta pret apstrīdētā lēmuma daļu par trīs gadu atbrīvojumu no sabiedrību ienākuma nodokļa.

Par lietas būtību

⁴⁹ Lai pamatotu savu prasību, prasītāja izvirza piecus pamatus, ar kuriem tiek attiecīgi apgalvots:

- EKL 87. panta 1. punkta pārkāpums, kā arī pienākuma norādīt pamatojumu neizpilde, labas pārvaldības principa, tiesiskās drošības principa, tiesiskās palāvības aizsardzības principa un pamattiesību pārkāpums;
- EKL 88. panta 1. punkta un Padomes 1999. gada 22. marta Regulas (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [EKL 88. panta] piemērošanai (OV L 83, 1. lpp.), pārkāpums un pamatojuma neesamība;
- EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta pārkāpums;
- EKL 86. panta 2. punkta, tiesiskās palāvības principa, tiesiskās drošības principa pārkāpums, kā arī pamatojuma neesamība;
- EKL 43. panta pārkāpums un pamatojuma neesamība.

Par pirmo pamatu, ar kuru tiek apgalvots EKL 87. panta 1. punkta pārkāpums, kā arī pienākuma norādīt pamatojumu neizpilde, labas pārvaldības principa, tiesiskās drošības principa, tiesiskās palāvības aizsardzības principa un pamattiesību pārkāpums

Lietas dalībnieku argumenti

- 50 Prasītāja būtībā apgalvo, ka trīs gadu atbrīvojums no sabiedrību ienākuma nodokļa nav valsts atbalsts EKL 87. panta 1. punkta nozīmē un ka Komisija šajā sakarā nav izpildījusi pienākumu norādīt pamatojumu un ir pārkāpusi labas pārvaldības principu, tiesiskās drošības principu, tiesiskās palāvības aizsardzības principu, kā arī pamattiesības, jo tā netika veikusi padziļinātu izvērtēšanu.
- 51 Prasītāja norāda, ka šajā lietā netika ietekmēta konkurence un tirdzniecība Kopienā. Tā uzskata, ka tad, kad atbrīvojums no sabiedrību ienākuma nodokļa tika piemērots, un pat pēc tam nozares, kurās tā darbojās, nebija atvērtas konkurencei.
- 52 Prasītāja uzskata, ka Komisija neizvērtēja sabiedrisko pakalpojumu juridisko režīmu Itālijā, kā arī jautājumu, vai attiecīgie tirgi bija atvērti konkurencei. Turklāt prasītāja uzskata, ka konkurences neesamība šajos tirgos tieši ir trīs gadu atbrīvojuma no sabiedrību ienākuma nodokļa pastāvēšanas iemesls.
- 53 Prasītāja arī norāda, ka Komisijas veiktā izmeklēšana vienīgi attiecas uz pašvaldību sabiedriskajiem pakalpojumiem un ka tādēļ Komisija nevarēja izvērtēt trīs gadu atbrīvojuma ietekmi uz citiem tirgiem. Prasītāja uzskata, ka šī atbrīvojuma kvalificēšana par valsts atbalstu nevar būt atkarīga no apsvēruma, saskaņā ar kuru Likuma Nr. 142/90 sabiedrības kopumā būtu varējušas darboties citos tirgos, kas nav pašvaldību sabiedrisko pakalpojumu tirgi. Tā rezultātā Komisija nevarēja pierādīt ne trīs gadu

atbrīvojuma ietekmi uz citiem tirgiem, ne izmantot šo apstākli kā argumentu, lai konstatētu šī atbrīvojuma nesaderību ar kopējo tirgu.

54 Prasītāja norāda, ka Komisija, secinot to, ka Kopienā tika ietekmēta konkurence un tirdzniecība, par ko liecina zaudējumi, kurus cietuši ārvalstu uzņēmumi, pieņem to, ka šie uzņēmumi konkurēja ar Likuma Nr. 142/90 sabiedrībām. Tomēr tā ir tikai nepamatota hipotēze.

55 Turklāt veikto darbību objektīvi vietējais raksturs, pēc prasītājas domām, izslēdz to, ka tiek ietekmēta tirdzniecība Kopienā. Tomēr Komisija neizvērtēja, vai attiecīgajām darbībām bija vietējs raksturs.

56 Prasītāja uzskata, ka pašvaldības nelika konkurēt dažādiem uzņēmumiem sakarā ar sabiedrisko pakalpojumu koncesiju piešķiršanu. Turklāt tām nebija pienākuma to darīt (skat. Tiesas 1999. gada 18. novembra spriedumu lietā *C-107/98 Teckal, Recueil*, I-8121. lpp., un Komisijas skaidrojošo paziņojumu par koncesijām atbilstoši Kopienas tiesībām (OV 2000, C 121, 2. lpp.)).

57 Prasītāja piebilst, ka, pat ja tas būtu pretēji Kopienas noteikumiem sabiedriskā iepirkuma līgumu jomā, fakts, ka sabiedrisko pakalpojumu koncesijas tika tiešā veidā piešķirtas uzņēmumiem, izslēdz konkurences ietekmēšanu Kopienā un tādēļ EKL 87. panta pārkāpumu.

58 Turklāt Komisija nenošķīra, no vienas puses, pakalpojumu, kas uzticēti Likuma Nr. 142/90 sabiedrībām, tiešo pārvaldību un, no otras puses, sabiedriskā iepirkuma līgumus, kuros piedalījās Likuma Nr. 142/90 sabiedrības. Komisija netika pārbaudījusi, vai Likuma Nr. 142/90 sabiedrības un it īpaši prasītāja bija piedalījušies citos sabiedriskā iepirkuma līgumos citās teritorijās, kas nav to references teritorija. Šajā sakarā prasītāja

precizē, ka Likuma Nr. 142/90 sabiedrību ārpusteritoriālās darbības principā bija aizliegtas, līdz ar ko tā nevarēja piedalīties konkursos ārpus savas izcelsmes pašvaldības teritorijas. Prasītāja arī atsaucas uz EKL 16. pantu tādā redakcijā, kādā tas tiks grozīts ar Līguma par Konstitūciju Eiropai III-122. pantu (OV 2004, C 310, 1. lpp.).

59 Savā replikā prasītāja apgalvo, ka Komisijai vismaz būtu bijusi jādiferencē sava analīze atkarībā no dažādiem juridiskajiem tiem, kurus paredzēja apstrīdētajā lēmumā izklāstītā shēma.

60 Šajā replikā prasītāja arī noraida Komisijas tēzi, saskaņā ar kuru Pirmās instances tiesai nav jāpārbauda tās darbības joma. Būtībā šī tēze izraisa šādu neloģisku rezultātu: Pirmās instances tiesai, ņemot vērā apstrīdētajā lēmumā izklāstītās analīzes vispārējo un abstrakto raksturu, būtu vienīgi jāpauž vispārējs apgalvojums par trīs gadu atbrīvojumu no sabiedrību ienākuma nodokļa, pat ja prasītāja pierādītu, ka minētais atbrīvojums nav piemērojams tās īpašajā situācijā. Šāds rezultāts būtu netaisnīgs un prasītājai liegtu efektīvu tiesību aizsardzību tiesā.

61 Visbeidzot prasītāja izvirza atgūšanas rīkojuma, kas apstrīdētā lēmuma 3. pantā adresēts Itālijas Republikai, prettiesiskumu. Prasītāja uzskata, ka trīs gadu atbrīvojuma no sabiedrību ienākuma nodokļa saņēmējiem ir saskaņā ar šo atgūšanas rīkojumu jāatmaksā gūtās priekšrocības, pat ja tie bija vienīgi darbojušies konkurencei slēgtās nozarēs. Pirmkārt, Komisija apstrīdētajā lēmumā neprecizēja elementus vai kritērijus, kas ļautu Itālijas iestādēm nošķirt pastāvošos vai saderīgos atbalstus no atbalstiem, uz kuriem attiecas atgūšanas rīkojums. Otrkārt, saskaņā ar EK līgumu dalībvalstis pašas nevar izvērtēt atbalstu saderību ar kopējo tirgu. Prasītāja uzskata, ka no tā izriet, ka Komisija uzdeva atgūt priekšrocības, kas gūtas sakarā ar trīs gadu atbrīvojumu no sabiedrību ienākuma nodokļa. Prasītāja apgalvo, ka tas izraisīs ievērojamu skaitu prasību valsts tiesās, kuras saskaņā ar EKL 234. pantu iesniegs Tiesai jautājumu par apstrīdētā lēmuma spēkā esamību. Tā norāda, ka tādēļ būs Tiesas ziņā veikt saņēmēju

situāciju daudzskaitlīgas analīzes. Šāda situācija nebūtu radusies, ja Komisija būtu pilnībā izvērtējusi juridiskos datus un attiecīgajās nozarēs piemērojamās tiesību aktus.

62 Prasītāja uzskata, ka no iepriekš minētajiem apsvērumiem izriet, ka Komisija neizpildīja pienākumu norādīt pamatojumu.

63 Komisija apstrīd prasītājas argumentus un uzskata, ka apstrīdētais lēmums ir pietiekami pamatots.

Pirmās instances tiesas vērtējums

64 Vispirms ir jāatgādina, ka — lai uzskatītu, ka pastāv atbalsts, ir jābūt izpildītiem visiem EKL 87. panta 1. punktā paredzētajiem nosacījumiem. Pirmkārt, tam jābūt saistītam ar valsts intervenci vai valsts līdzekļu izmantošanu. Otrkārt, šai intervencei jābūt tādai, kas var ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm. Treškārt, tam jābūt tādai, ar ko tiek radīta selektīva priekšrocība tā saņēmējam. Ceturtkārt, tam jābūt tādai, ar ko tiek izkropļota konkurence vai arī tiek radīti draudi to izkropļot (skat. Tiesas 2003. gada 24. jūlija spriedumu lietā C-280/00 *Altmark Trans* un *Regierungspräsidium Magdeburg*, *Recueil*, I-7747. lpp.; turpmāk tekstā — “spriedums lietā *Altmark*”, 74. un 75. punkts un tajos minētā judikatūra, un 2005. gada 3. marta spriedumu lietā C-172/03 *Heiser*, Krājums, I-1627. lpp., 27. punkts).

65 Šajā gadījumā ir jākonstatē, kā prasītāja apgalvo, ka divi no četriem nosacījumiem, lai pasākumu kvalificētu par valsts atbalstu EKL 87. panta 1. punkta nozīmē, proti, nosacījumi par tirdzniecības ietekmēšanu Kopienā un konkurences ietekmēšanu, nav izpildīti šajā lietā.

- ⁶⁶ Šajā sakarā pastāvīgajā judikatūrā ir noteikts, ka, izvērtējot šos divus nosacījumus, Komisijai nav jākonstatē atbalsta reālā ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm un faktiskā konkurences izkropļošana, bet gan vienīgi jāpārbauda, vai šis atbalsts varētu ietekmēt šo tirdzniecību un izkropļot konkurenci (skat. Tiesas 2005. gada 15. decembra spriedumu lietā C-148/04 *Unicredito Italiano*, Krājums, I-11137. lpp., 54. punkts un tajā minētā judikatūra).
- ⁶⁷ Ir arī jāatgādina, ka saistībā ar atbalsta shēmu Komisija var aprobežoties ar attiecīgās shēmas īpašību izpēti, lai sava lēmuma pamatojumā novērtētu, vai sakarā ar nosacījumiem, ko šī programma paredz, tā ir tāda, kas var galvenokārt dot labumu uzņēmumiem, kas piedalās tirdzniecībā starp dalībvalstīm (Tiesas 2002. gada 7. marta spriedums lietā C-310/99 Itālija/Komisija, *Recueil*, I-2289. lpp.).
- ⁶⁸ Turklāt ir jāatgādina, ka jebkurš atbalsts, kas piešķirts uzņēmumam, kurš savu darbību veic Kopienas tirgū, var izraisīt konkurences kropļojumus un ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm (skat. Pirmās instances tiesas 2002. gada 6. marta spriedumu apvienotajās lietās T-92/00 un T-103/92 *Diputación Foral de Álava*/Komisija, *Recueil*, II-1385. lpp., 72. punkts un tajā minētā judikatūra).
- ⁶⁹ Turklāt nav sliekšņa vai procentuālās robežas, kuru nesasniedzot var uzskatīt, ka tirdzniecība starp dalībvalstīm netiek ietekmēta. Atbalsta salīdzinoši nelielā nozīme vai atbalsta saņēmēja uzņēmuma salīdzinoši mērenais lielums *a priori* neizslēdz iespēju, ka tirdzniecība starp dalībvalstīm ir ietekmēta (Tiesas 1990. gada 21. marta spriedums lietā C-142/87 Beļģija/Komisija, saukts “Tubemeuse”, *Recueil*, I-959. lpp., 43. punkts; 1994. gada 14. septembra spriedums apvienotajās lietās no C-278/92 līdz C-280/92 Spānija/Komisija, *Recueil*, I-4103. lpp., 42. punkts, un iepriekš 64. punktā minētais spriedums lietā *Altmark*, 81. punkts).
- ⁷⁰ Turklāt Tiesa norādīja, ka nebija pilnībā izslēgts, ka valsts subsīdija, kas piešķirta uzņēmumam, kurš vienīgi sniedz vietējā vai reģionālā transporta pakalpojumus un nesniedz transporta pakalpojumus ārpus savas izcelsmes valsts, tomēr var ietekmēt

tirdzniecību starp dalībvalstīm EKL 87. panta 1. panta nozīmē. Ja dalībvalsts piešķir valsts subsīdiju uzņēmumam, tad šī uzņēmuma veiktais pakalpojumu sniegšanas apjoms var tikt uzturēts vai palielināts ar tādām sekām, ka citās dalībvalstīs dibinātiem uzņēmumiem iespējas sniegt šajā dalībvalstī savus transporta pakalpojumus tiek samazinātas (iepriekš 64. punktā minētais spriedums lietā *Altmark*, 77. un 78. punkts).

71 Šajā lietā vispirms ir jākonstatē, ka attiecīgā atbalsta shēma attiecas uz specifisku uzņēmumu kategoriju, proti, Likuma Nr. 142/90 sabiedrībām. Būt par šādu sabiedrību ir vienīgais obligātais nosacījums, lai gūtu labumu no šīs shēmas.

72 Pēc tam ir jākonstatē, ka trīs gadu atbrīvojuma no sabiedrību ienākuma nodokļa shēma neattiecas vienīgi uz konkrētiem pakalpojumiem un ka uzņēmumu darbība, uz kuru attiecas minētā shēma, neietilpst vienīgi sabiedrisko pakalpojumu nozarē.

73 No tā izriet, ka šīs lietas apstākļos Komisijai nebija jāņem vērā katrs darbības vai tirgus tips, lai novērtētu trīs gadu atbrīvojuma no sabiedrību ienākuma nodokļa sekas.

74 Turklāt ir jākonstatē, ka, lai gan prasītāja, protams, ir norādījusi, ka Likuma Nr. 142/90 sabiedrības neveica savu darbību konkurences tirgos, it īpaši atsaucoties uz savas pašas darbības nozarēm, tā nav iesniegusi nevienu derīgu pierādījumu, lai pamatotu apgalvojumu, ka attiecīgās sabiedrisko pakalpojumu ekonomikas nozares nebija atvērtas konkurencei attiecīgajā laikā. Šajā sakarā ir jāatgādina, ka šajā lietā runa ir par atbalstu shēmām, kas aptver vairākas nozares, nevis par dažādām atbalsta shēmām, kas katra attiecas uz specifisku nozari.

- 75 Šajā sakarā ir jānorāda, ka, gluži kā to paveikusi Komisija apstrīdētā lēmuma 73. un 84. apsvērumā, noteiktās attiecīgās nozarēs, tādās kā farmaceitisko produktu, atkritumu, gāzes, elektroenerģijas un ūdens nozarēs, bija noteikts konkurences līmenis laikā, kad stājās spēkā attiecīgie pasākumi.
- 76 Turklāt ir jākonstatē, ka Likuma Nr. 142/90 sabiedrību darbības nozarēs uzņēmumi konkurē, lai saņemtu vietējo sabiedrisko pakalpojumu koncesijas dažādās pašvaldībās, un ka šo koncesiju tirgus ir atvērts konkurencei (apstrīdētā lēmuma 67. un 68. apsvērumi). Nav nozīmes tam, vai prasītāja ir piedalījies konkursos par vietējo sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu citās ģeogrāfiskās zonās trīs gadu atbrīvojuma no sabiedrību ienākuma nodokļa piemērošanas laikā.
- 77 Arguments par konkurences neesamību un tādēļ ietekmes uz starpvalstu tirdzniecību neesamību sakarā ar to, ka praksē attiecīgie pakalpojumi tika tiešā veidā piešķirti Likuma Nr. 142/90 sabiedrībām, ir jānoraida. Pirmkārt, tieša piešķiršana nevājina iepriekšējos punktos veikto konstatāciju, ka attiecīgajā tirgū bija vismaz noteikta līmeņa konkurence. Otrkārt, arguments drīzāk bija vērsts uz to, lai pierādītu attiecīgo pasākumu ierobežojošo ietekmi uz konkurenci un nevis konkurences neesamību attiecīgajā tirgū. Kā to Komisija uzsver apstrīdētā lēmuma 71. apsvērumā, nevar tikt noliegts, ka pati atbalsta par labu Likuma Nr. 142/90 sabiedrībām pastāvēšana radija pašvaldībām stimulu tiešā veidā piešķirt šīm sabiedrībām pakalpojumus, nevis piešķirt koncesijas atklātās procedūrās.
- 78 Saistībā tieši ar jautājumu, vai attiecīgie pasākumi kropļoja vai draudēja kropļot tirgū pastāvošo konkurenci, ir jākonstatē, ka attiecīgie pasākumi pastiprināja Likuma Nr. 142/90 sabiedrību konkurētspējas stāvokli salīdzinājumā ar jebkuru citu Itālijas vai ārvalstu uzņēmumu, kas darbojas attiecīgajā tirgū. Kā Komisija pamatoti norāda apstrīdētā lēmuma 62. apsvērumā, uzņēmumi, kuru juridiskā forma nav kapitāl-sabiedrība un kuru akciju vairākums nepieder vietējām pašvaldībām, ir nelabvēlīgā stāvoklī, ja tie vēlas piedalīties konkursā par noteikta pakalpojuma noteiktā teritorijā sniegšanas piešķiršanu.

79 Turklāt Likuma Nr. 142/90 sabiedrību darbība neaprobežojas vienīgi ar vietējo sabiedrisko pakalpojumu nozari. Līdz ar to attiecīgais pasākums var veicināt minēto sabiedrību izplešanos konkurencei atvērtos tirgos, tādējādi radot kropļojošu iedarbību pat citās nozarēs, kas nav vietējo sabiedrisko pakalpojumu nozares. Šajā sakarā no Likuma Nr. 142/90, kā to interpretējusi *Corte suprema di cassazione* (Kasācijas tiesa, Itālija) 1995. gada 6. maija spriedumā lietā Nr. 4989 un *Consiglio di Stato* (Valsts padome, Itālija) 2001. gada 3. septembra spriedumā lietā Nr. 4586, izriet, ka Likuma Nr. 142/90 sabiedrībām ir iespēja darboties gan Itālijā, gan ārvalstīs un jomās, kas atšķiras no tām, kuras paredzētas to statūtos, izņemot gadījumus, ja tas ievērojami ierobežotu resursus un līdzekļus un ja tas varētu kaitēt references pašvaldībai.

80 Saistībā ar nosacījumu par starpvalstu tirdzniecības ietekmēšanu vispirms ir jāatgādina, ka fakts, ka Likuma Nr. 142/90 sabiedrības darbojas vienīgi savas valsts tirgū vai savas izcelsmes teritorijā, nav noteicošs. Būtībā starpvalstu tirdzniecību attiecīgais pasākums ietekmē, ja uzņēmumu, kas dibināti citās dalībvalstīs, iespēja sniegt savus pakalpojumus Itālijas tirgū ir samazinājusies (skat. šī sprieduma 70. punktu).

81 Tādēļ Komisija apstrīdētā lēmuma 70. apsvērumā pamatoti konstatēja, ka attiecīgais pasākums varēja radīt šķērslī uzņēmumiem, kas vēlas ienākt Itālijā un tur piedāvāt savus pakalpojumus, un tādējādi ietekmēja Kopienas iekšējo tirdzniecību EKL 87. panta 1. punkta nozīmē.

82 Pirmkārt, attiecīgais pasākums rada kaitējumu ārvalstu uzņēmumiem, kas piedalās konkursā par vietējām sabiedrisko pakalpojumu koncesijām Itālijā, tāpēc ka sabiedriskie uzņēmumi, kas gūst labumu no attiecīgās shēmas, var piedāvāt konkurētspējīgākas cenas nekā to valsts vai Kopienas konkurenti, kuri negūst labumu no minētās shēmas. Otrkārt, attiecīgais pasākums padara citu dalībvalstu uzņēmumiem mazāk pievilcīgas investīcijas iespējas vietējo sabiedrisko pakalpojumu nozarē Itālijā (piemēram, ar daļu vairākuma iegūšanu), jo atpirktie uzņēmumi nevarētu gūt

labumu (vai varētu zaudēt labumu) no attiecīgā pasākuma sakarā ar to jauno akcionāru būtību (skat. apstrīdētā lēmuma 69. apsvērumu).

83 No iepriekš minētā izriet, ka Komisija nav pieļāvusi kļūdu, uzskatot, ka nosacījumi par tirdzniecības ietekmēšanu starp dalībvalstīm un konkurences kroplošanu ir izpildīti šajā lietā.

84 Attiecībā uz apgalvoto pamatojuma neesamību apstrīdētajā lēmumā saistībā ar šiem diviem nosacījumiem ir jāatgādina, ka Komisija kodolīgā, bet skaidrā veidā attiecīgi apstrīdētā lēmuma 62.–64., 69., 73. un 74. apsvērumā izklāstīja iemeslus, kādēļ tā uzskatīja, ka trīs gadu atbrīvojums no sabiedrību ienākuma nodokļa varētu traucēt konkurenci un ietekmēt starpvalstu tirdzniecību starp dalībvalstīm. Turklāt, kā tas jau tika izvirzīts, Komisijai nebija jāpierāda jau piešķirto atbalstu reālā iedarbība (Tiesas 1990. gada 14. februāra spriedums lietā C-301/87 Francija/Komisija, *Recueil*, I-307. lpp., 33. punkts).

85 Ir jāatgādina, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru nelikumīgā atbalsta pārtraukšana, to atgūstot, kā arī ar to saistīto procentu samaksa ir loģiskas sekas šī atbalsta atzīšanai par nesaderīgu ar kopējo tirgu (iepriekš 69. punktā minētais Tiesas spriedums lietā *Tubemeuse*, 66. punkts; 1997. gada 14. janvāra spriedums lietā C-169/95 Spānija/Komisija, *Recueil*, I-135. lpp., 47. punkts, un Tiesas 2004. gada 29. jūnija spriedums lietā C-110/02 Komisija/Padome, Krājums, I-6333. lpp., 41. punkts).

86 Šajā sakarā ir arī jānorāda, ka šī judikatūra ir piemērojama gan saistībā ar individuālu atbalstu, gan saistībā ar atbalstiem, kas piešķirti saskaņā ar atbalsta shēmu.

87 Tomēr vispārēja un abstrakta atbalsta shēmas analīze neizslēdz, ka individuālā gadījumā uz summu, kas piešķirta saskaņā ar šo shēmu, neattiecas EKL 87. panta

1. punktā noteiktais aizliegums, piemēram, sakarā ar to, ka uz individuālā atbalsta piešķiršanu attiecas *de minimis* noteikumi. Šis apsvērums izskaidro atrunas, kas izklāstītas apstrīdētā lēmuma 72., 85. un 126. apsvērumā.

88 Protams, ja Komisija pieņem lēmumu, ar kuru atbalsts tiek atzīts par nesaderīgu ar kopējo tirgu, valsts iestādēm ir vienīgi jāizpilda šis lēmums un šajā sakarā tām nav nekādas rīcības brīvības (Tiesas 1977. gada 22. marta spriedums lietā 78/76 *Steinicke & Weinlig, Recueil*, 595. lpp., 10. punkts). Šādam lēmumam nav pretrunā tas, ka valsts iestādes, izpildot šo lēmumu, ņem vērā šīs atrunas. Tādēļ pretēji tam, ko apgalvojusi prasītāja, Komisija uzdod atgūt atbalstus EKL 87. panta nozīmē, nevis summas, kas — lai gan tās ir pārskaitītas saskaņā ar attiecīgo shēmu — nav atbalsti vai ir pastāvoši atbalsti, vai ir atbalsti, kas saderīgi ar kopējo tirgu saskaņā ar regulu par kategoriju izņēmumiem vai *de minimis* noteikumiem, vai kādu citu Komisijas lēmumu. Šajā sakarā ir jāatgādina, ka valsts tiesa ir kompetenta interpretēt atbalsta jēdzienu un pastāvoša atbalsta jēdzienu un varēs spriest par viena vai otra piemērošanas gadījuma iespējamajām īpatnībām, vajadzības gadījumā uzdodot prejudiciālo jautājumu Tiesai.

89 Turklāt pieņemt prasītājas argumentu, ka atbalsta shēmas abstrakta izvērtēšana, detalizēti neizvērtējot individuālos piemērošanas gadījumus, nevar būt pamats rīkojumam atgūt atbalstu, nozīmētu sistemātiski izslēgt iespēju atgūt nepamatoti sniegtos atbalstus un tādējādi atņemt jēgu EKL 87. un 88. pantam. Tādā gadījumā Komisijai, vienīgajai iestādei, kas ir kompetenta izvērtēt atbalstu saderību ar kopējo tirgu, nebūtu iespējams izvērtēt daudzos atbalsta shēmu piemērošanas gadījumus.

90 No iepriekš minētā izriet, ka pirmais pamats ir jānoraida.

Par otro pamatu, ar kuru tiek apgalvots EKL 88. panta 1. punkta, Regulas Nr. 659/1999 pārkāpums un pamatojuma neesamība

Lietas dalībnieku argumenti

- ⁹¹ Saistībā ar šo pamatu prasītāja norāda, ka, lai gan trīs gadu atbrīvojums no sabiedrību ienākuma nodokļa būtu jāuzskata par valsts atbalstu, runa ir par pastāvošu atbalstu un ka tādēļ Komisija ir pārkāpusi EKL 88. panta un Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta i) un v) apakšpunkta prasības. Tā arī izvirza to, ka šajā sakarā nav norādīts pamatojums.
- ⁹² Pirmkārt, prasītāja uzskata, ka trīs gadu atbrīvojums no sabiedrību ienākuma nodokļa gadījumā, ja tas tiktu kvalificēts par valsts atbalstu, ir pastāvošs atbalsts Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkta nozīmē, jo attiecīgie tirgi bija slēgti konkurencei atskaites perioda laikā. Komisija nav pārbaudījusi, vai attiecīgās nozares bija slēgtas konkurencei, un tā nav pamatojusi apstrīdēto lēmuma šajā sakarā.
- ⁹³ Otrkārt, prasītāja norāda, ka pašvaldību un pašvaldību uzņēmumu sabiedrisko interešu pakalpojumu ekspluatēšana monopola režīmā ir tikusi atbrīvota no nodokļiem kopš pagājušā gadsimta sākuma. Prasītāja it īpaši norāda uz *decreto presidenziale* Nr. 917 (*sulla approvazione del testo unico delle imposte sui redditi*) (Republikas prezidenta 1986. gada 22. decembra Dekrēts Nr. 917 par vienota teksta aprobēšanu saistībā ar ienākuma nodokli; 1986. gada 31. decembra *GURI* Nr. 302 parastais pielikums). Tā uzsver faktu, ka šo atbrīvojumu Komisija nekad nav iepriekš apstrīdējusi. Prasītāja uzskata, ka pastāvēja turpinātība starp, no vienas puses, nodokļu režīmu, kuru baudīja pašvaldības un pašvaldību uzņēmumi sakarā ar vietējo sabiedrisko pakalpojumu ekspluatēšanas darbībām, un, no otras puses, trīs gadu atbrīvojumu, kas piešķirts Likuma Nr. 142/90 sabiedrībām, no sabiedrību ienākuma nodokļa. Pašvaldības uzņēmumi un Likuma Nr. 142/90 sabiedrības būtībā iemietoja vienu un to pašu vienību dažādās juridiskās formās. Likuma Nr. 142/90 sabiedrības pārņēma pašvaldības

uzņēmumu tiesības un pienākumus. Trīs gadu atbrīvojuma no sabiedrību ienākuma nodokļa pastāvēšanas iemesls ir konkurences neesamība, kas bija raksturīga attiecīgajiem tirgiem gan pirms EK līguma stāšanās spēkā, gan laikposmā no 1997. gada līdz 1999. gadam. Tādēļ nav nozīmes uzņēmumu, kuriem ir uzticēts sniegt sabiedriskos pakalpojumus, juridiskajai formai. Turklāt Itālijas likumdevēja deviņdesmitajos gados veiktās reformas grozīja vienīgi attiecīgo tirgus dalībnieku juridisko formu un regulējumu. Runa ir par parastu juridisku instrumentu, kas var veicināt pāreju uz konkurences režīmu attiecīgajās nozarēs. Tomēr Komisija apstrīdētajā lēmumā neizskaidroja, kāpēc turpinātības princips, kas tika piemērots minētā lēmuma 78. apsvērumā, netiek piemērots, lai kvalificētu trīs gadu atbrīvojumu no sabiedrību ienākuma nodokļa par pastāvošu atbalstu.

94 Tiesas 1994. gada 9. augusta spriedumā lietā C-44/93 *Namur-Les assurances du crédit* (*Recueil*, I-3829. lpp., 33. punkts; turpmāk tekstā — “spriedums lietā *Namur*”) noteiktie nosacījumi, lai atbalstu varētu uzskatīt par pastāvošu, šajā lietā ir izpildīti. Būtībā darbības un priekšrocības apjoms ir palicis tāds pats. Turklāt, tā kā Likuma Nr. 142/90 sabiedrības nevar brīvi rīkoties tirgū, lai meklētu labākas komerciespējas, to mērķis ir sniegt sabiedriskos pakalpojumus un tām ir cieša saikne ar references pašvaldību tādējādi, ka tām ir aizliegts veikt savu darbību ārpus pašvaldības teritorijas [*Consiglio di Stato* [Valsts Padomes] 1997. gada 10. marta spriedums lietā Nr. 243 un *Corte suprema di cassazione* [Augstākās kasācijas tiesas] 1995. gada 6. maija spriedums lietā Nr. 4989].

95 Pat uzskatot, ka nosacījumi, kas noteikti iepriekš 94. punktā minētajā spriedumā lietā *Namur*, nav izpildīti, apstrīdētajā lēmumā ir pieļauta kļūda saistībā ar trīs gadu atbrīvojuma no sabiedrību ienākuma nodokļa kvalificēšanu par jaunu atbalstu. Kritēriji, kas noteikti iepriekš 94. punktā minētajā spriedumā lietā *Namur*, bija jāpiemēro šajā lietā, ņemot vērā atšķirīgus piemērojamos tiesību aktus un attiecīgās nozares, kurām ir raksturīga konkurences neesamība.

96 Komisija, norādot uz apstrīdētā lēmuma 86.–91. apsvērumu, uzskata, ka šis pamats ir jānoraida.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- ⁹⁷ Iepriekš 94. punktā minētajā spriedumā lietā *Namur* (13. punkts) Tiesa nosprieda, ka gan no EKL 88. panta tiesību normu satura, gan no to mērķiem izriet, ka par pastāvošiem atbalstiem šī panta 1. punkta nozīmē ir jāuzskata atbalsti, kas pastāvēja pirms EK līguma stāšanās spēkā un kas varēja tikt likumīgi realizēti atbilstoši EKL 88. panta 3. punktā noteiktajiem nosacījumiem, ieskaitot nosacījumus, kas izriet no šī panta interpretācijas, kuru Tiesa veikusi 1973. gada 11. decembra spriedumā lietā 120/73 *Lorenz* (*Recueil*, 1471. lpp., 4.–6. punkts), bet par jauniem atbalstiem, kas ir pakļauti paziņošanas pienākumam, kas izklāstīts minētajā tiesību normā, ir jāuzskata pasākumi, ar kuriem tiek noteikti vai grozīti atbalsti, un šie grozījumi var attiekties gan uz pastāvošiem atbalstiem, gan uz sākotnējiem projektiem, kas paziņoti Komisijai.
- ⁹⁸ Saistībā ar pastāvošiem atbalstiem Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punktā ir pārņemti un nostiprināti judikatūrā izstrādātie noteikumi.
- ⁹⁹ Saskaņā ar šo tiesību normu pastāvošs atbalsts ir:
- i) jebkāds atbalsts, kas pastāvēja pirms EK līguma stāšanās spēkā attiecīgajā dalībvalstī;
 - ii) atļauts atbalsts, t.i., atbalsta shēmas un individuāls atbalsts, ko atļāvusi Komisija vai Padome;
 - iii) jebkāds atbalsts, kuru uzskata par atļautu atbalstu, jo Komisija nav pieņēmusi lēmumu divu mēnešu laikā no tā pilnīgas paziņošanas, ko tā var izmantot iepriekšējam izvērtējumam;

iv) atbalsts, attiecībā uz kuru ir izbeidzies desmit gadu noilguma termiņš tā atgūšanai;

v) atbalsts, ko uzskata par pastāvošu atbalstu, jo ir iespējams konstatēt, ka tā ieviešanas laikā tas nav bijis atbalsts, bet pēc tam kopējā tirgus attīstības dēļ — dalībvalstij neieviešot izmaiņas — tas kļuvis par atbalstu. Ja daži pasākumi kļūst par atbalstu tādēļ, ka Kopienas tiesību akti nosaka kādas darbības liberalizāciju, tad pēc datuma, kas noteikts liberalizācijai, šādus pasākumus neuzskata par pastāvošu atbalstu.

¹⁰⁰ Saskaņā ar minētās Regulas 1. panta c) punktu visi pastāvošā atbalsta grozījumi ir jāuzskata par jaunu atbalstu.

¹⁰¹ Būtībā pasākumi, ar kuriem tiek noteikti atbalsti vai grozīti pastāvošie atbalsti, ir jauni atbalsti. Konkrētāk, ja grozījums skar pašas sākotnējās shēmas būtību, tad šī shēma tiek transformēta par jaunu atbalsta shēmu. Tomēr runa nevar būt par tādu būtisku grozījumu, ja jaunais elements ir skaidri nodalāms no sākotnējās shēmas (Pirmās instances tiesas 2002. gada 30. aprīļa spriedums apvienotajās lietās T-195/01 un T-207/01 *Government of Gibraltar, Recueil*, II-2309. lpp., 109.–111. punkts).

¹⁰² Šajā lietā nav strīda par to, ka trīs gadu atbrīvojums no sabiedrību ienākuma nodokļa neietilpst Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punktā paredzētajā otrajā, trešajā un ceturtajā situācijā, kas ļauj uzskatīt atbalsta pasākumu par pastāvošu atbalstu. Turklāt prasītāja neizvirzīja šīs situācijas.

- 103 Saistībā ar pirmo no Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punktā paredzētajām situācijām vispirms ir jākonstatē, ka trīs gadu atbrīvojums no sabiedrību ienākuma nodokļa tika noteikts ar Dekrētlikumu Nr. 331/93 un Dekrētlikumu Nr. 549/95. 1990. gadā, kad ar Likumu Nr. 142/90 tika reformēti juridiskie organizēšanas instrumenti, kas nodoti pašvaldību rīcībā, lai pārvaldītu vietējos sabiedriskos pakalpojumus, un kuru starpā ir iespēja dibināt sabiedrības ar ierobežotu atbildību, kuru akciju vairākums pieder valstij, nekādi ienākuma nodokļa atbrīvojumi šīm sabiedrībām netika paredzēti.
- 104 Visām Likuma Nr. 142/90 sabiedrībām, kas izveidotas laikposmā no 1990. gada līdz 1993. gada 30. augustam, kad stājās spēkā Dekrētlikuma Nr. 331/93 66. pants, bija jāmaksā ienākuma nodoklis.
- 105 Līdz ar to, kā to Komisija pamatoti norādījusi apstrīdētā lēmuma 91. apsvērumā, lai attiecinātu uz Likuma Nr. 142/90 sabiedrībām nodokļu režīmu, kas attiecas uz vietējām pašvaldībām, Itālijas likumdevējam bija jāpieņem jauns tiesību akts vairākas desmitgades pēc EK līguma stāšanās spēkā.
- 106 Turklāt, pat atzīstot, ka pašvaldības uzņēmumu atbrīvojums no nodokļiem tika noteikts pirms EK līguma stāšanās spēkā un ka šis atbrīvojums bija spēkā līdz 1995. gadam, Likuma Nr. 142/90 sabiedrības būtiski atšķiras no pašvaldības uzņēmumiem. Tomēr nodokļu priekšrocību, kas noteiktas pašvaldības vai specializētiem uzņēmumiem, paplašināšana attiecībā uz tādu jaunu saņēmēju kategoriju kā Likuma Nr. 142/90 sabiedrības ir no sākotnējās shēmas nošķirams grozījums. Kā tas ir norādīts *Consiglio di Stato* 2001. gada 3. septembra spriedumā lietā Nr. 4586, starp Likuma Nr. 142/90 sabiedrībām un pašvaldības uzņēmumiem pastāv juridiskas atšķirības it īpaši tādēļ, ka minētajām sabiedrībām nav noteikti stingri teritoriālie ierobežojumi, kas ir noteikti minētajiem uzņēmumiem, un ka minēto sabiedrību darbības jomas ir daudz plašākas. Tādēļ, kā tas jau tika uzsvērts šī sprieduma 79. punktā, Likuma Nr. 142/90 sabiedrībām ir iespēja darboties ārpus references teritorijas gan Itālijā, gan ārvalstīs un citās jomās, kas nav to statūtos minētās sabiedrisko pakalpojumu jomas, izņemot gadījumus, ja tas ievērojami ierobežotu resursus un līdzekļus un ja tas varētu kaitēt references pašvaldībai.

- 107 Līdz ar to, kā to Komisija izskaidro apstrīdētā lēmuma 92. apsvērumā, pat ja Likuma Nr. 142/90 sabiedrības ir pārņēmušas pašvaldības uzņēmumu tiesības un pienākumus, tiesību akti, kas nosaka to materiālās un ģeogrāfiskās darbības jomas, ir būtiski mainījušies.
- 108 Tādēļ ir jāsecina, ka uz trīs gadu atbrīvojumu no sabiedrību ienākuma nodokļa, kurš ieviests ar Likuma Nr. 549/95 3. panta 70. punkta un Dekrētikuma Nr. 331/93 66. panta 14. punkta tiesību normām, neattiecas Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta i) apakšpunkts.
- 109 Saistībā ar prasītājas apgalvojumu, kas balstīts uz Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunktu, kurā noteikts, ka pasākums, kas nav atbalsts tā spēkā stāšanās brīdī, bet kas par tādu ir kļuvis kopējā tirgus attīstības rezultātā un ko nav grozījusi valsts, ir pastāvošs atbalsts, pietiek konstatēt, kā to izskaidro Komisija apstrīdētā lēmuma 83.–85. apsvērumā, ka attiecīgais pasākums tika noteikts brīdī, kad tirgi jebkurā gadījumā bija atvērti konkurencei, ļoti iespējams, dažādās pakāpēs. Tādēļ ir jāuzskata, ka uz trīs gadu atbrīvojumu no sabiedrību ienākuma nodokļa neattiecas Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) punkta v) apakšpunkts.
- 110 Šī iemesla dēļ nevar secināt, ka netika norādīts pamatojums. Fakts, ka nozarēs, kurās darbojās Likuma Nr. 142/90 sabiedrības, bija zināma konkurence, bija iemesls, kādēļ Komisija noraidīja argumentu, ka attiecīgais pasākums būtu jāuzskata par pastāvošu atbalstu (apstrīdētā lēmuma 82.–85. apsvērumi).
- 111 No tā izriet, ka otrais pamats ir jānoraida.

Par trešo pamatu, ar kuru tiek apgalvots EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta pārkāpums

Lietas dalībnieku argumenti

- 112 Prasītāja apgalvo, ka Komisija pieļāva kļūdu, uzskatot, ka attiecīgais pasākums bija valsts atbalsts, kas saderīgs ar kopējo tirgu EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunkta nozīmē.
- 113 Prasītāja uzskata, ka trīs gadu atbrīvojuma no sabiedrību ienākuma nodokļa saderīgums ar kopējo tirgu atbilstoši šai tiesību normai izriet no tā, ka šis atbrīvojums ļāva pārveidot pašvaldības uzņēmumus un pāriet uz konkurences tirgu un ka tas tai ļāva pamazām iepazīties ar privāto tiesību mehānismiem. Komisija neņēma vērā šos apstākļus.
- 114 Komisija, norādot uz apstrīdētā lēmuma 97. un nākamajiem apsvērumiem, apstrīd prasītājas argumentu pamatotību.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 115 Vispirms ir jāatgādina, ka EKL 87. panta 3. punkta jomā Komisijai piemīt plaša rīcības brīvība (Tiesas 1987. gada 24. februāra spriedums lietā 310/85 *Deufil*/Komisija, *Recueil*, 901. lpp., 18. punkts). Tātad pārbaudei, ko veic Kopienu tiesa, jāprobežojas ar procesuālo noteikumu ievērošanas un pienākuma norādīt pamatojumu izpildes pārbaudi, kā arī faktu pareizības pārbaudi, pārbaudi tam, vai nav acīmredzamu kļūdu vērtējumā, un tam, vai nav notikusi nepareiza pilnvaru izmantošana.

116 No pastāvīgās judikatūras izriet, ka, lai atbalstu uzņēmumam, kas nonācis grūtībās, atzītu par saderīgu ar kopējo tirgu atbilstoši EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunktam, tam jābūt saistītam ar atbilstošu pārstrukturēšanas plānu, kas ar visiem nepieciešamajiem precizējumiem jāiesniedz Komisijai (Tiesas 2001. gada 22. marta spriedums lietā C-17/99 Francija/Komisija, *Recueil*, I-2481. lpp., 45. punkts).

117 No lietas materiāliem izriet, ka nosacījumi, lai trīs gadu atbrīvojumam no sabiedrību ienākuma nodokļa tiktu piemērota EKL 87. panta 3. punkta c) apakšpunktā paredzētā atkāpe, nebija izpildīti. Trīs gadu atbrīvojums no sabiedrību ienākuma nodokļa nebija vērsts uz saņēmēju rentabilitātes atjaunošanu un nebija paredzēts grūtībās nonākušiem uzņēmumiem. Turklāt netika iesniegts neviens restrukturēšanas plāns, ne arī kāds pasākums, kas vērsts, lai kompensētu attiecīgā atbalsta piešķiršanas izraisītos raksturīgos konkurences kropļojumus (apstrīdētā lēmuma 97. un nākamie apsvērumi).

118 Saistībā ar argumentu, ka attiecīgais pasākums veicināja pāreju no monopola tirgus uz konkurences tirgu, ir jānorāda, kā to ir pamatoti norādījusi Komisija, ka trīs gadu atbrīvojums no sabiedrību ienākuma nodokļa nav veicinājis konkurences ieviešanu attiecīgajos tirgos, jo vairākumā gadījumu jau pastāvēja zināms konkurences limenis pakalpojumu sniedzēja izvēlēšanās stadijā, bet arī tāpēc, ka minētais atbrīvojums ir traucējis konkurenci, nostiprinot noteiktu tirgu dalībnieku stāvokli.

119 Tādēļ trešais pamats ir jānoraida.

Par ceturto pamatu, ar kuru tiek apgalvots EKL 86. panta 2. punkta, tiesiskās palāvības aizsardzības principa un tiesiskās drošības principa pārkāpums, kā arī pamatojuma neesamība

Lietas dalībnieku argumenti

¹²⁰ Saistībā ar šo pamatu prasītāja būtībā apgalvo, ka Komisija pieļāva kļūdu tādā ziņā, ka tā, izvērtējot, vai EKL 86. panta 2. punkts bija piemērojams šajā lietā, nepietiekami ņēma vērā EKL 16. pantu, kas tika ieviests ar Amsterdamas līgumu. EKL 86. panta 2. punkts arī būtu jāinterpretē, ņemot vērā Līguma par Konstitūciju Eiropai III-122. pantu. Tā kā runa ir par īpašu jomu, Komisija nevarēja piemērot vispārējus noteikumus un kritērijus. Turklāt apstrīdētā lēmuma pieņemšanas laikā, pēc prasītājas domām, nebija skaidrs, ka noteikumi vispārēju ekonomisku interešu jomā (OV 2001, C 17, 4. lpp.) attiecās uz sabiedrisko pakalpojumu nozari. Tomēr Komisija neņēma vērā šo apstākli. Šī juridiskā neskaidrība turklāt izrietēja no tiesiskās palāvības aizsardzības principa pārkāpumu un tiesiskās drošības principa pārkāpuma. Prasītāja arī izvirza pamatojuma neesamību šajā sakarā.

¹²¹ Komisija norāda, ka uz atbalsta piešķiršanu var saskaņā ar EKL 86. panta 2. punktu neattiekties EKL 87. pantā noteiktais aizliegums, ja attiecīgais atbalsts it īpaši ļauj īstenot sabiedrisko pakalpojumu uzdevumu, kas definēts un noteikts ar valsts varas aktu, un ja piešķirtā priekšrocība tieši kompensē izmaksas, ko rada vispārējo ekonomisko interešu uzdevums. Komisija nav pierādījusi, ka tas tā bija saistībā ar attiecīgo pasākumu.

Pirmās instances tiesas vērtējums

- 122 Vispirms ir svarīgi uzsvērt, ka šajā lietā runa ir par atbalsta shēmu. Tādēļ ir jāpierāda, ka šī shēma atbilst visiem nosacījumiem, lai vai nu to nevarētu kvalificēt par valsts atbalstu EKL 87. panta 1. punkta nozīmē, vai nu uz to attiektos atkāpe, kas paredzēta EKL 86. panta 2. punktā.
- 123 Šajā sakarā ir jāatgādina, ka valsts interence, kas izpaužas kā kompensācija, kura ir atbildīga par pakalpojumiem, kurus ir veikuši saņēmēji uzņēmumi, lai izpildītu sabiedrisko pakalpojumu pienākumus, tādējādi, ka šie uzņēmumi faktiski negūst labumu no finanšu priekšrocības, un tādēļ minētā interence neradīja šiem uzņēmumiem labvēlīgāku konkurētspējas stāvokli salīdzinājumā ar citiem uzņēmumiem, principā nav valsts atbalsts EKL 87. panta 1. punkta nozīmē (šajā sakarā skat. iepriekš 64. punktā minēto spriedumu lietā *Altmark*, 87. punkts).
- 124 Tomēr, lai šāda kompensācija nebūtu kvalificējama par valsts atbalstu, ir jābūt kumulatīvi izpildītiem vairākiem nosacījumiem. To starpā ir nosacījums, saskaņā ar kuru saņēmējam uzņēmumam ir jābūt patiešām uzticētai sabiedrisko pakalpojumu pienākumu pildīšanai un šiem pienākumiem ir jābūt skaidri definētiem (iepriekš 64. punktā minētais spriedums lietā *Altmark*, 89. punkts), un nosacījums, ka kompensācija nepārsniedz to, kas nepieciešams, lai segtu visus izdevumus vai to daļu, kas radušies sakarā ar sabiedrisko pakalpojumu pienākumu pildīšanu, ņemot vērā ar to saistītos ieņēmumus, kā arī saprātīgu par peļņu šo pienākumu veikšanu (iepriekš 64. punktā minētais spriedums lietā *Altmark*, 92. punkts).
- 125 Ir jānorāda, ka apstrīdētais lēmums tika pieņemts pirms tam, kad bija pasludināts iepriekš 64. punktā minētais spriedums lietā *Altmark*. Tomēr šajā spriedumā izklāstītie kritēriji, kas izriet no EKL 87. panta 1. punkta piemērošanas, ir pilnībā piemērojami šīs lietas faktiskajā un juridiskajā situācijā, ar kādu sastapās Komisija, pieņemot apstrīdēto lēmumu (šajā sakarā skat. Pirmās instances tiesas 2008. gada 12. februāra spriedumu lietā T-289/03 *BUPA u.c./Komisija*, Krājums, II-81. lpp., 158. punkts).

- ¹²⁶ Iepriekš 64. punktā minētajā spriedumā lietā *Altmark* izklāstītais pirmais nosacījums, saskaņā ar kuru saņēmējam uzņēmumam patiešām ir jābūt uzticētai sabiedrisko pakalpojumu pienākumu pildīšanai, attiecas arī saistībā uz atkāpi, kas paredzēta EKL 86. panta 2. punktā.
- ¹²⁷ Abos gadījumos pasākumam jebkurā gadījumā ir jāatbilst, pirmkārt, sabiedriskā pakalpojuma definēšanas un piešķiršanas principam un, otrkārt, samērīguma principam (šajā sakarā skat. iepriekš 125. punktā minēto spriedumu lietā *BUPA* u.c./Komisija, 160. punkts).
- ¹²⁸ Šajā sakarā ir jākonstatē, ka prasītāja nav sniegusi nekādus precizējumus saistībā ar EKL 86. panta 2. punkta nosacījumu piemērošanu. Šajā sakarā ir jāatzīmē, ka apstrīdētā lēmuma 108.–120. apsvērumā ir detalizēti izskaidrots, kādēļ attiecīgais atbalsts neatbilda minētā panta piemērošanas nosacījumiem. Prasītāja nav mēģinājusi noraidīt šo konstatāciju. Turklāt EKL 16. panta un Līguma par Konstitūciju Eiropai III-122. panta izvirzīšanai šajā sakarā nav nozīmes, jo minētais līgums tika parakstīts pēc apstrīdētā lēmuma pieņemšanas, jo tas nav stājies spēkā un ir aizvietots ar Līgumu par Eiropas Savienību un Līgumu par Eiropas Savienības darbību (OV 2008, C 115, 1. lpp.). Turklāt EKL 16. pants nekādā veidā nenozīmē “carte blanche” [“zaļo gaismu”] jebkāda atbalsta piešķiršanai sabiedrisko pakalpojumu uzņēmumam. Saistībā ar Komisijas paziņojumu par vispārējas nozīmes pakalpojumiem Eiropā (OV 2001, C 17, 4. lpp.) ir jākonstatē, ka tam ir interpretatīvs, nevis normatīvs raksturs un ka Komisijas piemērotie kritēriji var tikt izsecināti no līguma un judikatūras, līdz ar ko apgalvotais tiesiskās palāvēības princips un tiesiskās drošības princips pārkāpums ir jānoraida.
- ¹²⁹ Katrā ziņā, ņemot vērā attiecīgās atbalsta shēmas struktūru, Likums Nr. 142/90 nevar tikt kvalificēts kā valsts varas akts par īpaša pasākuma, kas ietver vietējo sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu saskaņā ar noteiktajiem pienākumiem, izveidošanu un definēšanu. Turklāt šajā likumā netiek skaidri un precīzi definēti attiecīgie sabiedrisko pakalpojumu pienākumi.

130 Tādēļ ir jāsecina, ka nosacījums par sabiedrisko pakalpojumu uzdevumu definēšanu un piešķiršanu nav izpildīts.

131 Līdz ar to ceturtais pamats nevar tikt apstiprināts.

Par piekto pamatu, ar kuru tiek apgalvots EKL 43. panta pārkāpums un pamatojuma neesamība

Lietas dalībnieku argumenti

132 Prasītāja uzskata, ka Komisija ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, apstrīdētā lēmuma 121. un 122. apsvērumā apgalvojot, ka trīs gadu atbrīvojums no sabiedrību ienākuma nodokļa pārkāpa EKL 43. pantu. Pirmkārt, šis pasākums neskāra tiesības veikt uzņēmējdarbību, ko garantē šī tiesību norma. Otrkārt, šis pasākums neradīja nekādu diskrimināciju saistībā ar pilsonību. Prasītāja arī izvirza pamatojuma neesamību šajā sakarā.

133 Komisija apstrīd prasītājas argumentu pamatotību.

Pirmās instances tiesas vērtējums

134 Vispirms ir jāatgādina, ka pirmais un trešais pamats tika noraidīts tiktāl, ciktāl trīs gadu atbrīvojums no sabiedrību ienākuma nodokļa ir atbalsts un ciktāl nosacījumi, lai varētu

piemērot EKL 87. panta 3. punktā noteikto atkāpi, nebija izpildīti. Tādēļ apgalvojums par trīs gadu atbrīvojuma no sabiedrību ienākuma nodokļa nesaderību ar kopējo tirgu sakarā ar citu EK līguma tiesību normu pārkāpumu attiecas uz pakārtotu pamatojumu apstrīdētajā lēmumā. Tādēļ piektais pamats ir neefektīvs.

135 No visa iepriekš minētā izriet, ka piektais pamats ir jānoraida.

136 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, prasība ir jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

137 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kam spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kam spriedums ir labvēlīgs. Tā kā prasītājam spriedums ir nelabvēlīgs, tai jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus saskaņā ar Komisijas prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

PIRMĀS INSTANCES TIESA (astotā palāta paplašinātā sastāvā)

nospriež:

- 1) **prasību noraidīt;**
- 2) ***ASM Brescia SpA* sedz savus, kā arī atlīdzina Komisijas tiesāšanās izdevumus.**

Martins Ribeiro

Šváby

Papasavvas

Wahl

Dittrich

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2009. gada 11. jūnijā.

[Paraksti]